

AMERICA FOR
BULGARIA
FOUNDATION

**Център за икономически изследвания в
селското стопанство (САРА)**

БЮЛЕТИН №8

Август 2018

Важно: Бюлетинът се издава в рамките на проект *“Засилване на аналитичния и публичен капацитет на Центъра за икономически изследвания в селското стопанство”* – САРА, подкрепен от Фондация *“Америка за България”*.

Всички мнения и твърдения, изразени в това или във всяко друго издание на САРА, са такива на техния автор и/или издател и не отразяват непременно възгледите на Фондация *„Америка за България“* или на нейните директори, служители или представители.

Всички становища, констатации, и/или изводи, изразени в тази публикация са на авторите и не отразяват непременно позицията на Института по аграрна икономика .

Зърнени и маслодайни култури

Моментно състояние в развитието на сектора в България

- По първоначални оценки на CAPA, реколтираните площи с царевица през тази година ще възлязат на 433 хил.ха. По настоящи оценки добивът ще е около 6,7 т/ха, а производство около 2,9 млн.т. Този среден добив е около 13% по-висок отколкото средният за последните 3 години.
- Средната изкупна цена на царевица от място (Централна България) за цялата пазарна 2018/19 година се предвижда да бъде в рамките на 276 лв/т. Това е с около 1% по-малко отколкото средната цена за последните 3 години.
- При слънчогледа се очаква намаление на площите до 727 хил.ха. Оценката на CAPA за добива през новата пазарна 2018/19 г., е той да достигне 2,4 т/ха, което е около 11% повече в сравнение с последните 3 години. Реколтираният слънчоглед в страната се предвижда на около 1,77 млн.т.
- Средната изкупна цена от място при слънчогледа (Централна България) се предвижда да бъде на нивата около 587 лв/т. Това е с около 8% по-малко съпоставено с последните 3 години.

Очаквания за развитието на производството и търговията със зърнени и маслодайни

- Световната реколтата от пшеница, ечемик и рапица през тази година е надолу с между 2-4% заради неблагоприятни природни условия. През август, 2018 г. се отчита ценови връх на световните пазари, подобен на този от август, 2014 г. FOB цените от Украйна през м.август, 2018 г. сравнени с м.август, 2015-2017 г., са: 237 US\$/т – ечемик (+34%), хлебна пшеница - 235 US\$/т (+27%), фуражна пшеница – 205 US\$/т (+23%).
- Причина за резкия скок на цените на зърнените култури от новата реколта се дължи на забавяне на жътвата, опасенията за по-слаби добиви, силното търсене през тези месеци и високите нива на световната икономика, изразяващи се във високо потребление, растящи доходи и голяма парична ликвидност.
- По прогнози на [USDA](http://www.usda.gov), световната реколта от слънчоглед ще достигне нов исторически връх през 2018/19 година от 49,9 млн.т, което представлява 5% повече от предходната година. Вероятно в следващите месеци ще има известни корекции надолу, но реколтата ще остане много добра.
- В резултат на високото предлагане, средните цени на слънчогледово олио се очаква да паднат на нива между 700-720 US\$/т, FOB цена от Украйна. През изминалата година те бяха около 750 US\$/т. По-ниската цена ще бъде компенсирана от нарасналата цена на слънчогледовото кюспе, което от февруари, 2018 г. се изнася на цени от 250 US\$/т.
- Прогнозите на [USDA](http://www.usda.gov) за царевица от новата реколта е за 1,06 млрд.т, близко до постижението от 2016/17 г. По-слабата реколта в Западна Европа, силното търсене, слабото евро и ниската цена на американската соя ще крепят световната цена на около 160-165 US\$/т - FOB цена САЩ.

Цени България, лв./тон (без ДДС)

	05.2018	06.2018	07.2018	08.2018*	09.2018*
Хлебна пшеница	288,43	291,28	296,45	310	300
Фуражна пшеница	270,84	280,90	280,84	285	280
Ечемик	254	280,12	284,20	290	285
Царевица	293,06	295,86	296,46	295	285
Слънчоглед**	563,4	581,25	586,75	590	580

*Прогнозни цени

**Източник на информация за цената на слънчогледа – МЗХ и НСИ

- Липсва информация

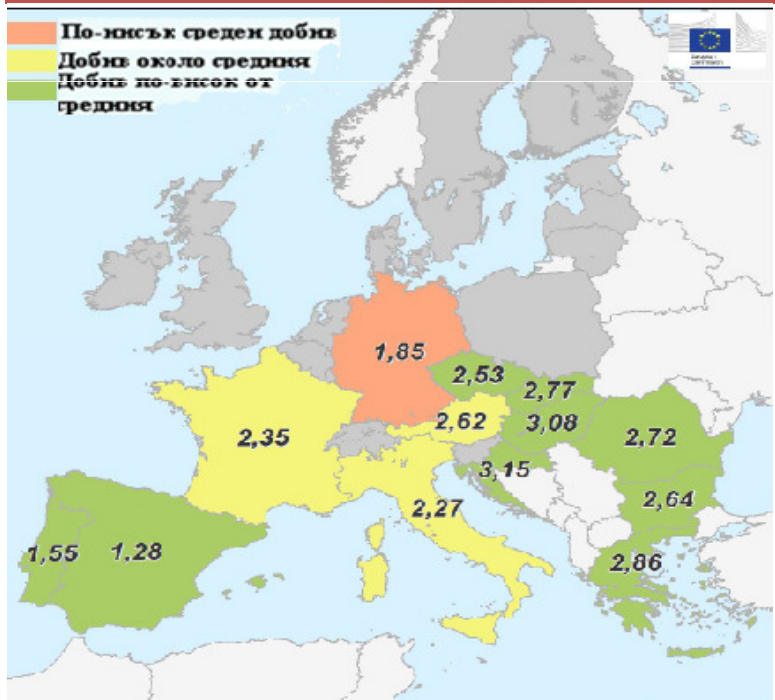
Източник: ЕК

Международна търговия (FOB цени)

	06.2018	07.2018	% изменение годишна база
Пшеница, евро/тон (Мексикански залив)	196,58	179,49	+2%
Ечемик, евро/тон (На място Минеаполис)	-	170,94	+42%
Царевица, евро/тон (Мексикански залив)	136,75	145,30	+7%
Слънчогледово олио, евро/тон (Мексикански залив)	650,90	606,84	-1%

Източник: <http://www.indexmundi.com/commodities/>

Прогнозни данни за добива от слънчоглед през 2018 г. на JRC-MARS към средния добив за периода 2013-2017 г.

Източник: EC Joint Research Centre, MARS Bulletin, August 2018

Зеленчукопроизводство

Развитие на производството на домати, пипер и краставици в България

- Прогнозата на САРА за производството на домати през 2018 г. върви надолу и се очаква да бъде около 138 хил.т. Причина за последващото намаление е лошата от климатични условия година. По-малката реколта заедно с по-високите цени ще намали общото потребление на домати в страната до 203 хил.т., което е с около 4% по-малко в сравнение с периода 2015-2017 г.
- Производството на краставици през 2018 г. се очаква да се колебае в рамките на 59 хил.т. Общото потребление се предвижда да се задържи на около 77 хил.т., което е с 2% над средното за последните 3 години.
- Предвиждания на САРА при пипера са за производство от 55 хил.т. Общото потребление на пипер ще бъде около 80 хил.т., което е с 8% по-малко от средното за периода 2015-2017 г.
- Ценовият анализ на САРА показва, че средномесечната вариация на изкупните цени на домати е 33%, докато средномесечната вариация на цените на дребно е само 19%. Макар между 2-те цени да не се наблюдава ценова асиметрия, изкупните цени се задържат повече месеци в година под средните равнища отколкото цените на дребно.
- Средномесечната вариация при цените на краставиците е много по-голяма и достига 29% при цените на дребно и 41% при изкупните цени. Положителното при краставиците е, че се наблюдава положителна асиметрия, като изкупните цени се увеличават в по-голяма степен отколкото цените на дребно и съответно при спад намаляват по-бавно отколкото другите. Тази обаче положителна асиметрия се обяснява с факта, че цените на дребно за периода 2011 – средата на 2018 г. са с 98% по-високи отколкото изкупните цени и те гарантират винаги стабилна доходност на търговците без необходимост от вариации.

Актуални новини за зеленчукопроизводството

- Цените на дребно на зеленчуци и плодове в Европа през тази година ще бъдат по-високи. Във Франция се отчита около 4,5% увеличение на разходите за плодове и зеленчуци в домакинствата. Причината е не само неблагоприятното време довело до увеличение на цените, но и нарастване на фермерските цени, заради постепенно ценово реструктуриране, където по-голяма част от ценовата доходност остава в производителите.
- Великобритания се готви за напускане на ЕС при сценарий “без споразумение”. Подготвя се национално законодателство, което да запази субсидиите на фермерите на подобни до момента нива. Очаква се търговията с ЕС да бъде по правилата на СТО, позовавайки се на опцията за даване на статут на “Най-облагодетелствана нация” на европейските стоки, така че да не пострадат потребителите на острова от покачване на цените.

Изкупни цени, лв./тон

	05.2018*	06.2018*	07.2018*	08.2018*	09.2018*
Домати	0,92	0,79	0,70	0,80	0,90
Краставици	0,95	0,84	0,90	0,75	0,75
Пипер		0,90	0,75	0,70	0,90

Източник: НСИ

* - прогнозни данни без включен ДДС

Цени на едро, лв./кг.

	05.2018	06.2018	07.2018	08.2018*
Домати - оранжерийни	2,06	1,68	1,37	1,58
Домати - внос	1,54	1,25	1,35	1,10
Краставици - оранжерийни	1,86	1,24	1,65	1,20
Краставици - внос	1,57	1,04	1,39	1,00

ДКСБТ- Седмичен бюлетин на цените с включен ДДС

* - прогнозни данни

Цени на дребно лв./кг.

	05.2018	06.2018	07.2018	08.2018*
Домати	2,71	2,09	1,74	1,70
Краставици	2,98	1,79	2,21	1,72
Чушки (зелени)		2,64	2,12	1,67

Източник: САПИ (седмичен информационен бюлетин)

* - прогнозни данни

Пазарна и маркетинг информация

- Цените на основните зеленчуци в Европа през това лято са по-високи от миналогодишните. През август, 2018 г. цените на домати на едро се колебаят в рамките на 0,6-0,7 евро/кг в страни, като Холандия и Испания.
- Заради обезценката на турската лира, която за последните 3 месеца загуби 50% в сравнение с долара, цените на едро на домати в Турция в момента са около 0,17 US\$/кг по оценки на www.tridge.com. Турция е 4-ят по големина производител на домати в света със средногодишно производство от 13 млн.т.
- Рязко повишение на цените в ЕС се наблюдава и при краставиците. На месечна база юли-август, 2018 г., в Холандия и Полша покачването средно е с 52%, най-вече в Холандия. Те са в рамките на 0,75-0,9 евро/кг. Тези цени се очаква да паднат към началото на м. октомври.
- Цените на едро на сладък пипер в ЕС също се повишават на месечна база и са в диапазона 0,6-0,7 евро/кг, с около 15-20% повече в сравнение с миналата година. През тази година се очаква и по-лошо качество на сладкия пипер в Европа заради горещото време, което от една страна ще се отрази положително на консервната промишленост.
- Турция се очаква да произведе с около 4% повече червен пипер през тази година, като общо износът на пипер достигне 105 хил.т. Слабата турска лира също кара производителите да предпочитат износа, за да получат по-висока доходност.

Мляко и млечни продукти

Развитие на производството и търговията в България

- Засушливото лято в Западна Европа, заедно с високите нива на търсене на млечни продукти в Европа и по света като цяло дадоха възможност за запазване цените на суровото мляко и у нас. Съществува умерено силна ценова интегрираност на изкупната цена в България със средните за ЕС, като българската цена реагира по-силно с около 1 месец закъснение от изменението на средноевропейските цени.
- За първото шестмесечие на 2018 г. по данни на МЗХГ е изкупено приблизително 339 хил.т (14% повече) краве мляко в сравнение със същия период на миналата година. Първоначалната оценка на САРА е преработеното краве мляко в мандрите да достигне 612 хил.т. Вероятно в края на годината ще има корекция нагоре с около 3%.
- През 2017 г. бяха отчетени едни от най-високите цени на млечните продукти. Тази тенденция продължава и през 2018 г. По оценки на САРА, при цените на дребно увеличение до 2,21 лв/кг ще има при киселото мляко (+9% на годишна база), до 18 лв/кг при сметаната (+2% съпоставено с 2017 г.) и до 4,45 лв/кг за извара (+4% на годишна база).

Развитие на млечната верига в света

- Повлияни от стабилното търсене на млечни продукти в света и вероятно от сушата, изкупните цени на кравето мляко в старите страни членки (ЕС-15) нарастват след м.май.
- Според данни на Евростат има намаление с 1% на броя на млечните крави към м.декември 2017 г., което е първото за ЕС след 2012 г. Броят им е близо до този през 2011 г., докато продукцията е нараснала с 13 мил. т. (около 8%).
- След ръста на цените на сухото обезмаслено мляко през второто тримесечие през месец юли имаше спад до ниво 1450 евро/т. През м. август трендът към повишение се възстанови достигайки 1580 евро/т.
- Едни от най-конкурентните изкупни цени на кравето мляко в глобален план има в Нова Зеландия. По информация на Fonterra, цената през тази година ще бъде около 4,6 US\$/кг сухо вещество. Въпреки добрите сравнителни предимства в сравнение с ЕС, Нова Зеландия предлага в момента по-добри цени основно при маслото.

Актуална информация

- По информация на БАБХ от изследваните до момента проби от зоните извън огнищата на чумата по дребните преживни животни всички са отрицателни. Очаква се до седмица да бъдат изследвани и последните от 8000-те взети проби и ако няма положителни ще се предприемат мерки за освобождаване на животните и пускането им на паша. В следствие ще бъде направено искане за вдигане на забраната за търговия с животински продукти от 7-те засегнати общини.

Цени на сурово мляко, лв/100 кг

	05.2018	06.2018	07.2018	08.2018*	09.2018*
България	57,19	56,86	57,15	58,00	59,00
ЕС (13)	59.05	58.30	58.19		

Източник:ЕК, Млечна обсерватория.. * Цените са прогнозни (САРА)

Цена на сухо мляко (обезмаслено), лв/100 кг

	05.2018	06.2018	07.2018	Δ%м-1	Δ%у-1
България					
ЕС (28)	-5.2	-5.2	-5.2	-5.2	-5.2

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на масло, лв/100 кг

	05.2018	06.2018	07.2018	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1840.0	1808.0	1864.0	+3.1	+29.4
ЕС (28)	1107.0	1122.7	1085.5	-3.3	-4.8

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Цена на кашкавал Витоша/сирене Чедър, лв/100 кг

	05.2018	06.2018	07.2018	Δ%м-1	Δ%у-1
България	1020.0	1003.0	994,0	-1.1	-1.0
ЕС (28)	651.3	657.2	653.2	-0.6	-6.2

Източник:ЕК (цените са към последна седмица на месеца)

Δ%м-1 - изменение на цената в сравнение с предходния месец

Δ%у-1 - изменение на цената в сравнение с предходната година

Насоки на политиката и тенденции в търговията

- Масщабно засушаване през м.юли и август се наблюдава и в Австралия, което намалява предлагането на мляко, намалява износните количества и ще продължи да спомага за поддържане на високи международни цени.
- Изключително топлото и сухо време в Централна и Северна Европа сериозно е повлияло на продуктивността на пасищата според изследователския институт JRC-MARS. Най-силен удар понасят млечните ферми разчитащи основно на пасища. Възможен ефект е намаление на производството на фураж, оттам вероятен недостиг на такъв и неговото поскъпване през следващите месеци.
- С разрешение на ЕК, временно фермерите от Швеция, Дания, Естония, Финландия, Литва, Латвия, Полша и Португалия могат да използват земите оставени под угар (според директивата за биоразнообразие), за да отглеждат храна за добитъка.
- Според прогноза на ЕК устойчивото търсене на млечни продукти на вътрешния и световните пазари ще доведе до продължаване ръста в цените, независимо от очакваното нарастване на производството на мляко с 1,4% през 2018 г.

Месо

Производство и търговия на месо в България

- Производството на месо за първите 5 месеца на 2018 г. в страната бележи увеличение, което е около 9% при свинското, 5% при говеждото, 2% при агнешкото и 21% при бялото месо.
- Предвижданията на САРА в началото на годината бяха производството на говеждо месо от кланиците да достигне около 7 хил.т. и вероятно количеството добито такова месо в края на година ще бъде около 7,2 хил.т. Цената на едро се очаква да се покачи осезаемо в сравнение с 2017 г. и да достигне 4,50 лв/кг кланично тегло, като за първите 6 месеца на годината е била около 4,30 лв/кг.
- Потреблението на говеждо месо извън стопанствата ще бъде около 4 кг/човек, което е с около 5% над средното за последните 5 години.
- По оценки на САРА, производството на свинско месо в кланиците до края на годината ще се повиши до 73 хил.т. Средната цена на кланично тегло на едро за първите 6 месеца на годината е около 3,2 лв/кг, като до края на годината се очаква да се повиши и да достигне средногодишно равнище около 3,4 лв/кг. Аналогична тенденция се наблюдава и в рамките на ЕС, където средната цена на свинското месо продължава да се покачва и през м.август, но остава с 12% под миналогодишното равнище. Стабилното развитие на експорта през първото полугодие предполага, че положителната динамика ще се запази и през идните месеци.
- Според официалната информация през първите пет месеца на годината промишленото производство на бяло месо възлиза на 46 074 тона, което показва увеличение с 20% на годишна база.
- Консумацията на птиче месо в страната е 12,4 кг на глава от населението през 2017 г., под средното ниво за ЕС – 24,1 кг, а през 2018 г. да нарасне до около 12,9 кг. По първоначални оценки на САРА, производството на птиче месо в кланиците през 2018 г. трябва да достигне 103 хил.т. и вероятно това количество ще бъде достигнато и може да има превишение с 1-2%.
- Средната цена на едро на бройлери ще бъде с около 6-7% по-висока от първоначалната оценка на САРА, която бе за средногодишна цена от 2,85 лв/кг.

Важни събития през август 2018

- През изминалия месец 8 191 стопани, отглеждащи овце и/или кози, получиха финансова подкрепа по схемата за минимална помощ, съгласно Регламент 1408/2013. Изплащането на помощта продължава, като до момента са преведени 15,2 млн. лв.
- Със заповед на изпълнителния директор на БАБХ от 13.08. са отменени въведените ограничителни мерки във връзка с разпространението на инфлуенца по птиците в различни области на страната. Вдигната е установената от 17.04. забрана за провеждане на пазари и изложби на птици на територията на страната.

Цени, лв./тон кланично тегло

	05.2018	06.2018	07.2018	08.2018*	09.2018*
Говеждо и телешко месо	4360	4291	4557	4700	4800
Свинско месо	2877	3187	3364	3500	3500
Пилешко месо	3070	3016	2940	3000	3000
Агнешко месо	12167	12138	11460	-	-

*Прогнозни цени

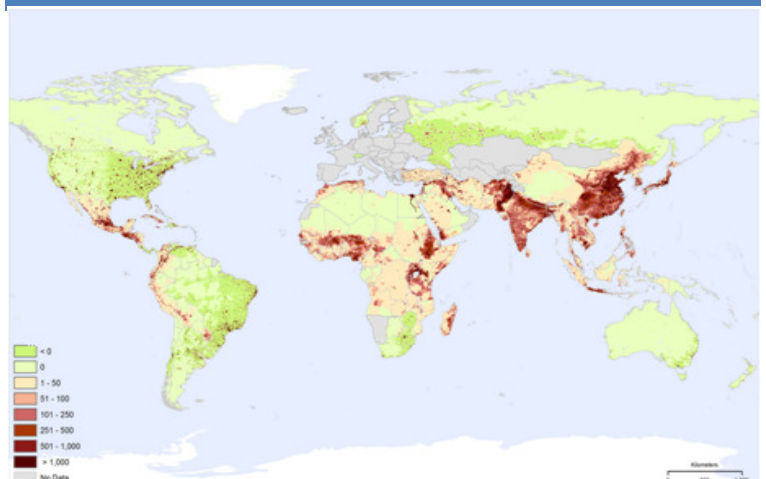
- Липсва информация

Източник: ЕК

Пазарна информация. Световно производство и търговия

- За първото полугодие на годината ситуацията на пазара на месо се развива относително предвидимо. Световното производство растеше, а за първи път от 2012 година, ръст се очертава да бъде отчетен при всички видове меса. Водещо в търговията се нарежда говеждото месо, където се очаква да се достигне ръст на годишна база от 5%. При свинското и пилешкото месо ръстът в търговията по оценки на USDA ще бъде между 1-2%.
- Според средносрочната прогноза на FAO, производството на месо в глобален план ще нарасне с 15% през 2027 г. съпоставено със средното за периода 2015-2017 г. Потреблението на месо в света се прогнозира да достигне 35,4 кг на глава от населението. Предвижда се ръстът на консумацията на птиче и свинско месо да се забави, а потреблението на говеждо и агнешко месо да се увеличи.
- На база стойностите на глобалния индекс на цените за първото шестмесечие на 2018 г. е отчетено средно увеличение с 3% при говеждото месо и с 27% при овчето месо. При птичето месо се наблюдава намаление с 2%, както и при свинското – с 4%.
- Според официалните данни на румънските ветеринарни власти, броят на потвърдените огнища на африканската чума по свинете в Румъния е достигнал 725. До момента са умъртвени над 47 хил. прасета в домашните стопанства и около 70 хил. животни в 8 свинеферми.

Предвиждане за ръста в търсенето на говеждо месо в световен мащаб до 2030 година, кг/км²

Източник: FAO, http://www.fao.org/ag/againfo/resources/en/glw/GLW_supply.html

